

"Alemanya i França tampoc

El primer ministre d'Israel, Yitzhak Rabin, parla sobre les possibilitats d'èxit de l'actual procés de pau al Pròxim Orient.

—*Han passat quatre mesos des de l'acord històric de Washington i el procés de pau àrabo-israelià es troba aturat: continuarà endavant o hi ha el perill d'un retrocés*

que obligui a replantejar-ho tot?

—El meu objectiu és posar un punt i final al conflicte centenari que enfronta jueus i palestins. El primer gran pas en aquesta direcció el vam fer a Washington el mes de setembre.

—... *però els principis bàsics de l'acord havien d'entrar en vigor el 13 de desembre i això no va ser així. Com s'explica aquest retard?*

—El fet que no poguéssim respectar aquesta data —tres mesos després de la signatura— no implica cap fracàs. El qui ho cregui així no és conscient de les dimensions d'aquest acord. En les actuals negociacions entre israelians i palestins ja no es discuteixen grans principis, sinó la lletra petita.

—*Els detalls són, un cop més, la part més problemàtica?*

—Negociar amb els palestins sempre és especialment complicat. Nosaltres volem construir una nova realitat, en què sigui possible la convivència pacífica entre dues entitats que com tothom sap no s'estimen gaire, sinó que més aviat professen una profunda desconfiança mútua. A més, cal tenir en compte que els dos pobles estan entrelaçats geogràficament. Tot plegat fa que sigui extremadament difícil aplicar a la pràctica els principis bàsics de l'acord que vam signar. Prèviament, cal aclarir una sèrie de qüestions molt importants: seguretat, infraestructures, llocs de treball, abastament d'aigua i d'electricitat...

—*I quant de temps ha de durar aquest procés de clarificació?*

—Jo crec que encara ens fan falta dos o tres mesos per acabar de fixar tots els detalls. Només així assolirem el nostre objectiu. Però estic segur que ho aconseguirem.

—*Mentrestant, molts palestins estan cada dia més convençuts que vostès juguen amb el temps de manera deliberada.*

—Sense paciència no anirem enlloc. A fi de comptes, portem un segle de conflicte.

Alemanya i França tampoc es van fer amics d'un dia per l'altre.

—*Aleshores, com és que van prometre que començarien a retirar les tropes israelianes de Gaza i Jericó el dia 13 de desembre? El fet de fixar unes dates concretes no els ha perjudicat?*

—Això va ser un error d'ambdues parts, tal com ja vaig dir-li a Arafat en la nostra tercera trobada del 12 de desembre. Ens hauríem hagut de reunir molt abans per discutir sobre les nostres diferències. De sobte, Arafat va plantejar l'acord en termes molt diferents a com ho havia fet la seva delegació, en qüestions tan bàsiques com la seguretat fronterera. Pel que fa a aquest punt, Arafat va efectuar un gir de 180 graus. Aquests malentesos els hauríem pogut evitar.

—*Quan va donar la mà al màxim mandatari de l'OAP davant la Casa Blanca, a Washington, l'antipatia se us llegia a la cara.*

—Els meus sentiments no són el més important. Jo estava plenament decidit a negociar amb l'OAP.

—*El president Clinton va haver d'ajudar força perquè vostès encaixessin les mans.*

—Abans de la cerimònia vam estar una estona amb Clinton. Però no va passar res, tothom callava. Aleshores vaig dir a Arafat: "Serà molt difícil portar aquest acord a la pràctica." I Arafat va contestar: "Sí, serà molt difícil."

—*Ara ja us heu reunit diverses vegades amb Arafat. Confieu en ell?*

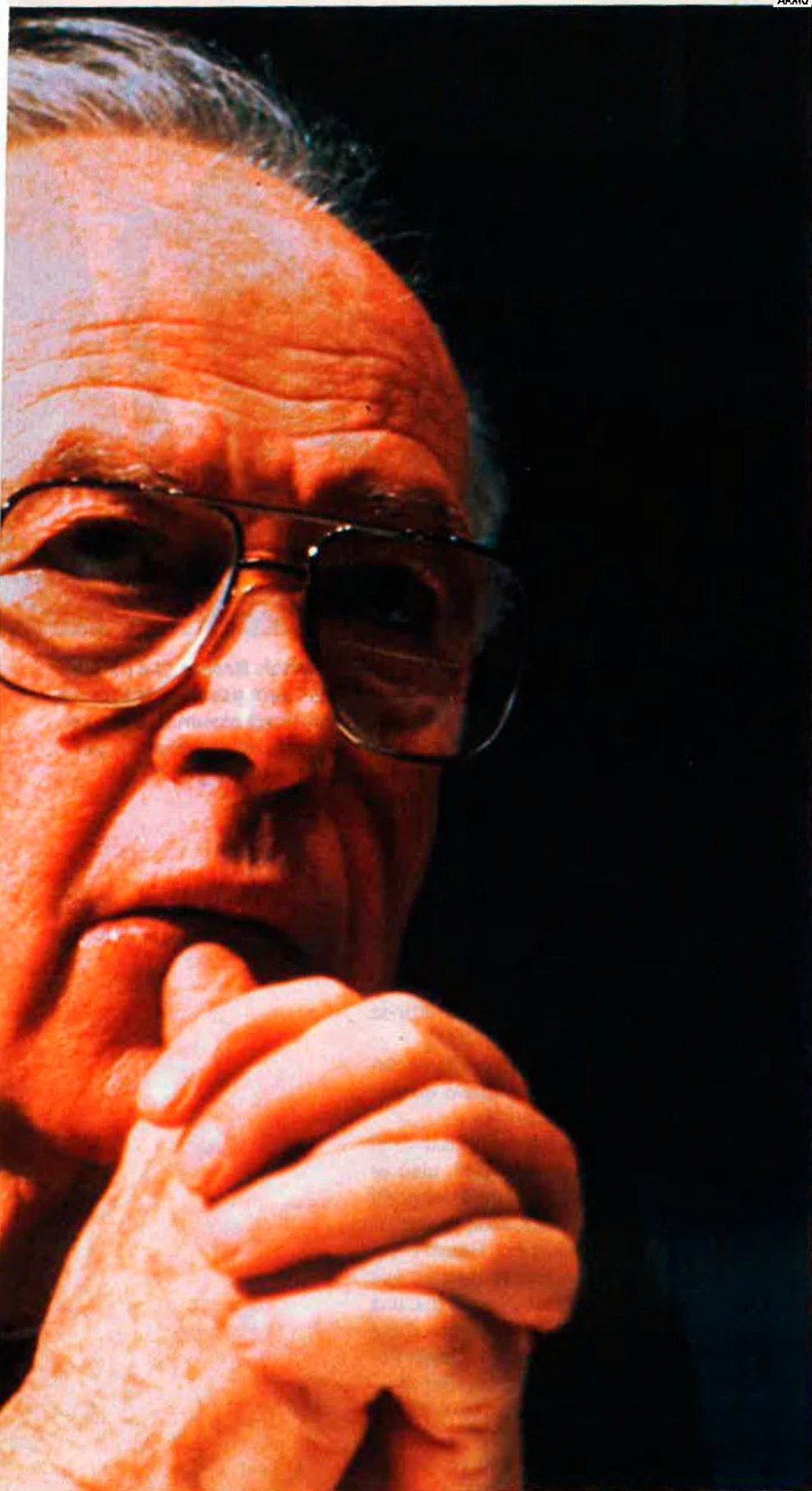
—Me'n guardaré ben prou d'expressar públicament la meua opinió sobre el caràcter d'Arafat en plenes negociacions. Jo només tenia una alternativa: parlar amb l'OAP o enfrontar-me amb extremistes islàmics de l'estil de Hamas. Si Israel vol estar en pau amb els seus veïns cal que dialogui amb els seus enemics, que sovint són enemics mortals. Arafat i jo som conscients de la responsabilitat assumida. Els resultats finals mostraran si ens hem equivocat o no.

—*De moment, els resultats són més aviat minsos. I a mesura que es retarda el procés, la posició d'Arafat es debilita i la seva capacitat de fer concessions es veu consegüentment reduïda. D'això també deueu ser conscient, oi?*

—Certament, anem amb retard respecte el calendari previst. Mentrestant, però, els palestins que estan en contra de l'acord han reforçat les seves accions terroristes contra Israel. Així

es van fer amics en un dia"

doncs, tampoc és estrany que al nostre país hagi disminuït l'entusiasme pel pacte.

—*Als palestins els passa el mateix, alhora que augmenta la sospita que Israel els intenta enganyar.*

—Perdoneu, però aquí us he de fer un retret: als països àrabs no hi ha cap democràcia, com a mínim tal com l'entendem a Israel i a Occident. Nosaltres hem de fer tractes amb règims autoritaris o totalitaris.

—*Aquest és precisament el retret que us fan des de l'oposició: que arribeu a acords amb aquesta mena de polítics.*

—No crec que Arafat pugui controlar els seus palestins abans d'organitzar-se el seu propi aparell de seguretat a Gaza.

—*Per què no vau fer el gest humanitari d'alliberar els 12.000 palestins que hi ha a les presons israelianes?*

—No crec que l'alliberament dels aproximadament 9.000 detinguts contribuís gaire a la seguretat col·lectiva. Recordeu que les reticències dels israelians davant l'acord de pau són conseqüència precisament del creixent nombre d'atemptats terroristes.

—*Israelians i palestins estan separats, com dieu, per un segle d'odis i enfrontaments. Existeix realment un desig de reconciliació entre la població d'Israel?*

—Tothom parla de pau, però cadascú l'entén de manera diferent. Ara bé, hi ha una cosa evident: la pau només serà possible si tots els implicats assumeixen la seva part de compromís, per costós que sigui. El qui cregui que el conflicte amb els palestins es pot superar sense la concessió d'un règim d'autonomia, aquest no aconseguirà mai la pau.

—*Els palestins no en tenen prou amb l'autonomia, sinó que només la consideren el primer pas cap a un estat propi. Us podeu imaginar un estat palestí al costat d'Israel?*

—Com a molt, em puc imaginar una confederació a llarg termini entre l'estat sobirà d'Israel i Jordània, i entremig l'existència d'una comunitat palestina amb administració pròpia, però no un estat palestí independent.

—*I quin estatut tindria aleshores Jerusalem? Seria la capital comuna d'Israel i de Palestina?*

—Jerusalem és la capital de l'estat jueu. S'ha de mantenir sense divisions.

—*Als aproximadament 13.000 colons jueus que viuen als territoris ocupats, no els costarà abandonar la idea d'un Gran Israel, que inclou Cisjordània i Gaza?*

—Personalment, jo no crec en un Gran Israel que englobi els territoris ocupats. Això no no-

més significaria l'annexió de Cisjordània i Gaza, sinó també la dels 1,8 milions de palestins que hi viuen, i hem de tenir en compte que es tracta de persones amb unes creences polítiques, religioses i culturals molt diferents a les nostres. Israel es convertiria aleshores en un estat binacional i no en la realització del vell somni jueu del retorn a Sió.

—*Significa això el restabliment de les fronteres de 1967?*

—Jo hi estic en contra. Tenim dret a mantenir la nostra posició pel que fa als canvis fronterers, sobretot per motius de seguretat. Fins a cert punt, això implicarà l'annexió de territori, però amb el mínim de palestins possible.

—*Què passarà aleshores amb els 144 assentaments que hi ha als territoris ocupats?*

—Hem de diferenciar entre els assentaments que són importants per a la seguretat d'Israel i els assentaments polítics que —en contra de la nostra voluntat—, van ser implantats pel partit del Likud. No crec que aquests darrers contribueixin a la seguretat del nostre país.

—*Fins i tot podrien resultar perillosos. Alguns grups de colons radicals ja han anunciat que farien front als palestins.*

—Si us plau, no treieu conclusions anticipades. Ens ocuparem d'aquest tema quan es plantegi realment. En la fase inicial de l'acord, els assentaments es mantindran allà on són.

—*Ara voleu entrar als llibres d'història com a impulsor de la pau?*

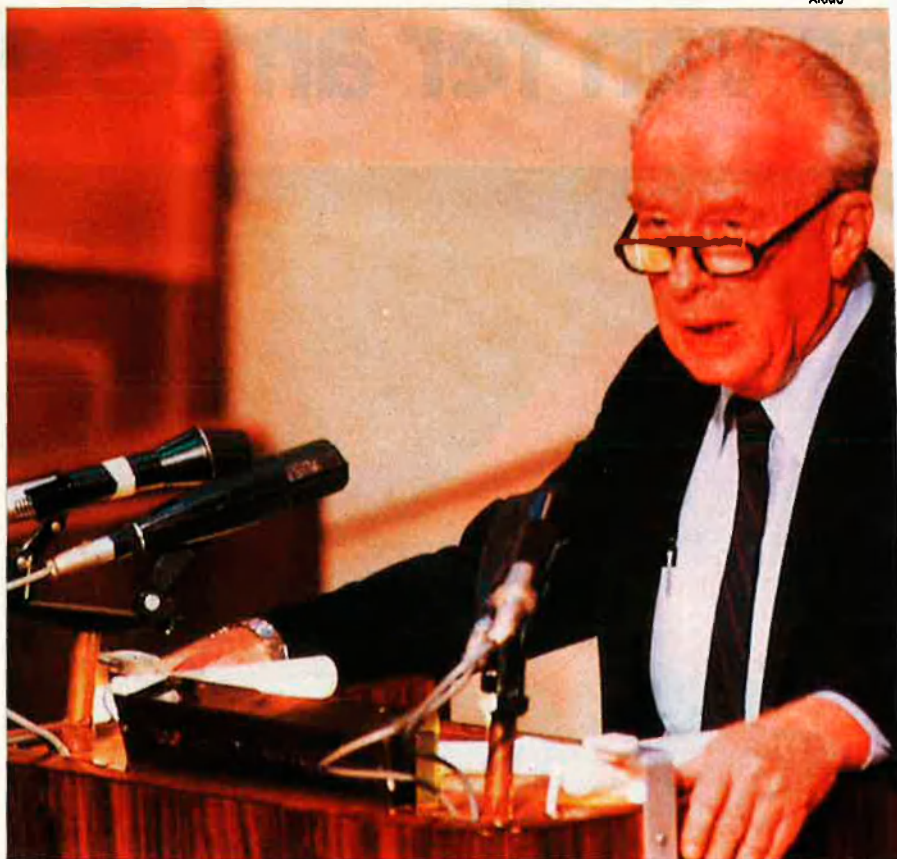
—Em podeu creure si us dic que no perseguixo ni títols, ni fama, ni càrrecs. Jo ja ho he estat gairebé tot al meu país: cap de l'estat major, ambaixador a Washington, ministre de Defensa i primer ministre. Per tant, no em preocupa en quina butaca seuré. El meu màxim desig és aconseguir seguretat i pau per a Israel. I hem d'aprofitar l'actual conjuntura de forces regionals i internacionals, que ens brinden una oportunitat única.

—*Els vostres crítics us retreuen que, com a antic militar, en aquest procés de pau només us heu involucrat amb el cap, però no amb el cor.*

—La pau sempre ha significat per a Israel que ens tocava pagar, generalment en forma de concessions territorials. I què aconseguíem a canvi? Paraules i tractats. Òbviament no amb estats democràtics, on aquests tractats tenen algun valor, sinó amb règims autoritaris. Només per aquest motiu, jo m'havia de plantejar constantment: on queda la nostra seguretat? Israel ha corregut enormes riscos en les seves guerres i ara també arrisquem molt en el procés de pau.

—*Aposteu ara per la reconciliació perquè teniu por que la superioritat estratègica d'Israel al Pròxim Orient disminueixi progressivament?*

—En absolut. Nosaltres tenim temps, però aquesta no és la qüestió. Vivim en una nova era. La guerra freda s'ha acabat i el paper pertorbador de la Unió Soviètica al Pròxim Orient

Yitzhak Rabin: "La pau només serà possible si tots els implicats assumeixen la seva part de compromís, per costós que sigui."

també. Queden els Estats Units, que van mantenir una posició decidida en la Guerra del Golf. Això ha fet reflexionar alguns dirigents àrabs. Qui sap si el president siríà Assad hauria acceptat entrar en les converses de pau en cas de tenir encara el suport militar i econòmic de Moscou.

—*Això sona gairebé com si Israel visqués des de fa poc en un món sense enemics reals.*

—A llarg termini, és evident que hi ha perills que ens amenacen: l'enfortiment dels extremistes islàmics en gairebé tots els països àrabs, i els deliris de grandesa i les ambicions del règim iranià, que està al darrere d'aquests moviments. A més, tant l'Iran com l'Iraq volen convertir-se en potències nuclears abans de l'any 2000.

—*Per què confieu avui en el president Assad? Síria és aliada d'Iran i continua donant suport a fonamentalistes i terroristes.*

—Al principi, Assad va intentar posar-se al mateix nivell militar que Israel. Avui, això és completament impossible. Però queda el perill que ho tornin a intentar i, a més, sempre s'ha especulat amb la formació d'un eix Damasc-Teheran-Bagdad. De tota manera, jo no crec que aquest eix s'arribi a formar mai. Només tinc una cosa clara: enguany ens trobem davant d'una cruïlla. L'any 1994 dirà si el Pròxim Orient inicia camins de pau o si persisteix a barallar-se.

—*Unes baralles que podrien tornar a portar una guerra?*

—Potser no de seguida, l'any que ve, però sí d'aquí a cinc o set anys.

—Per això els americans volen implicar Síria en el procés de pau. Us sentiu una mica pressionat pel president Bill Clinton?

—Es evident que els Estats Units estan interessats que Israel estableixi la pau amb tots els seus veïns àrabs. I no necessito que Washington em digui que les peces clau en aquest procés són Síria i Palestina. Els palestins no signifiquen cap amenaça per a l'existència d'Israel, però els sirians sí. En el cas que arribéssim a una veritable pau amb Síria —com va passar en el seu moment amb Egipte—, això significaria per a nosaltres la creació d'una zona de seguretat al nostre voltant que ens faria de coixí davant d'enemics potencials com Iran o Iraq.

—Estaríeu disposat a retornar els altells del Golan, conquerits el 1967, a fi d'aconseguir la pau amb Síria?

—No seria intel·ligent que jo ara expliqués els termes en què negociem la pau amb Síria. No em fareu dir públicament que estic disposat a pagar el preu més elevat. Les dues parts que intervenen en les negociacions intentaran treure'n el màxim de beneficis, com és lògic.

—Creieu realment que Assad es conformarà amb menys que Sadat, que, quan era president d'Egipte, va aconseguir que Israel els retornés tota la península del Sinaí?

—Bona pregunta, però no la puc contestar. El

context mundial no és el mateix i pot ser que Israel trobarà altres camins per arribar a la pau.

—Fins i tot una retirada parcial del Golan implicaria el desmantellament d'alguns assentaments israelians.

—Tornem-hi: la situació és massa complicada com perquè jo pugui parlar clarament. Les nostres converses amb els sirians s'acaben de reiniciar. I intentem portar-les a terme tan discretament com ens és possible, igual com en el seu dia ho vam fer amb Egipte.

—Els acords de Camp David van significar aleshores la retirada de 1.900 colons israelians del Sinaí, que tornava a mans d'Egipte.

—Ho sé.

—Us fa por que els qui es mostren contraris a un acord —ja siguin fanàtics palestins o extremistes israelians— encara intentin torpedinar el procés de pau amb atemptats terroristes?

—Això pot passar. Quan Jericó i la franja de Gaza estiguin sota control de l'OAP, aleshores veurem si les forces de seguretat d'Arafat són capaces de mantenir la llei i l'ordre, si poden evitar que la franja de Gaza es converteixi en un refugi de terroristes. Per mi aquesta serà la prova definitiva per veure si els palestins desitgen —i hi estan preparats— la coexistència pacífica.

© Der Spiegel-EL TEMPS

Traducció: Martí Estruch

LES SÈRIES MÉS INTERESSANTS

DIJOUS
A LES
21.15 H

LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

Una sèrie documental produïda per Granada Television de Londres que ens mostra, amb les més impressionants imatges, l'origen, l'evolució i el final del conflicte armat que va dividir Espanya.

DOCUMENT EXCEPCIONAL

CANAL
9

TELEVISIÓ VALENCIANA